

Rudersdal kulturarvsatlas

Kortlægning af værdifulde kulturmiljøer
Rudersdal Kommune og COWI. Juni 2009

Kulturmiljø

Hestkøbgård

Nummer

19

Landskabstype

Skov- og parklandskabet

Tidsepoke

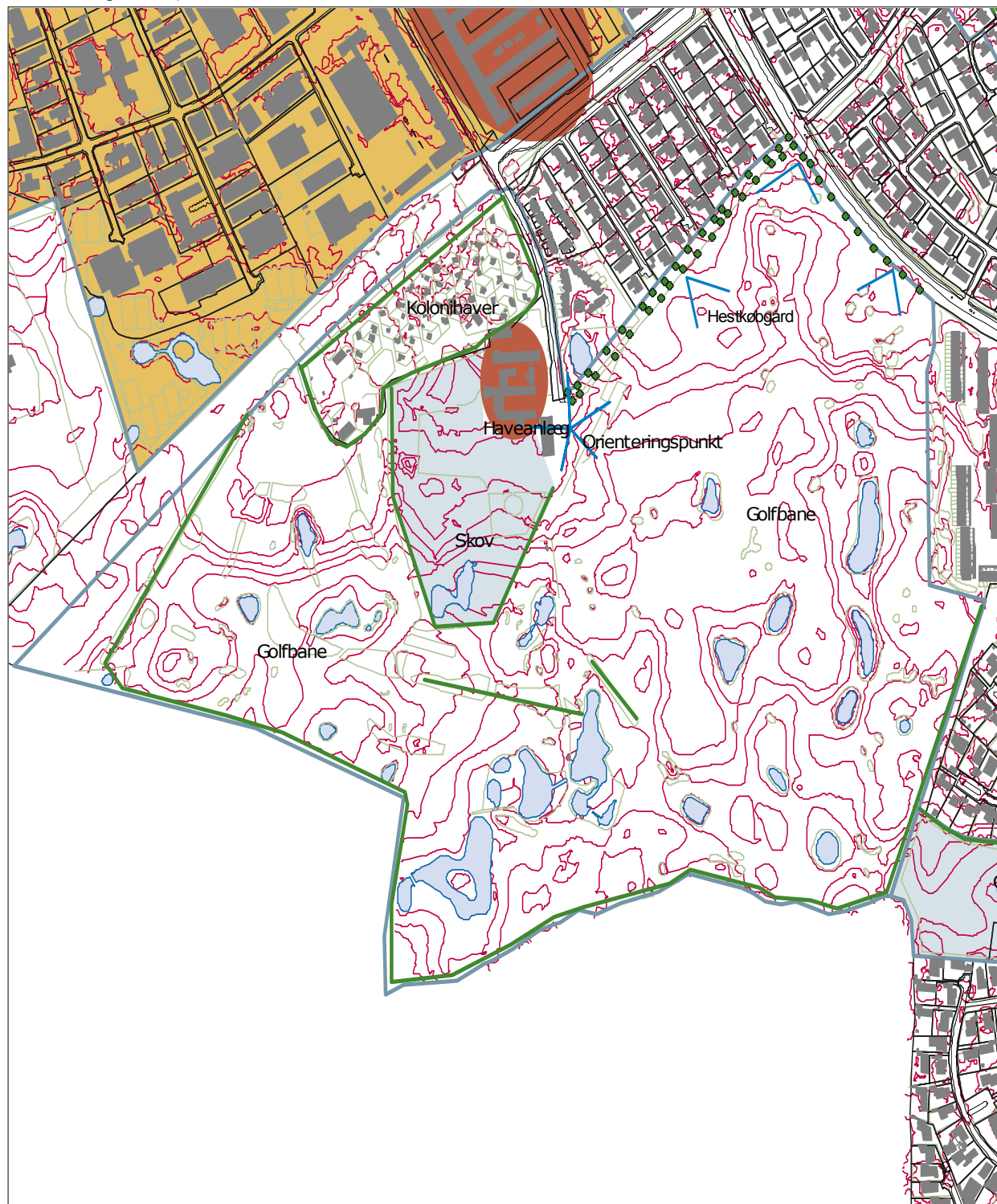
Ca. 1840 - i dag ("Andelstid" → industrialisering → m.v.)

Tema

Rekreation → skove og kulturlandskab

Emne

Parker og haver

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier.

Værdifuld udsigt	Bærende bevaringsværdier	Matrikler	Højdekurver
Træ	Værdifulde landskabstræk	Vej	Skov
Trærække, levende hegn o.l.	Værdifuld bebyggelsesflade	Bygninger	Vandløb, grøfter o.l.
Linjeformede værdifulde elementer	Skov - værdifuld	Hegn o.l.	Sø
Sigtelinjer	Dominerende bygninger		
Afgrænsning af kulturmiljøer	Bebyggelsesmønstre		

Kulturmiljøets hovedtræk og bærende bevaringsværdier

Hestkøbgård er i dag et moderne rekreativt kulturlandskab med 27-hullers golfbane og kolonihaver. Men det er samtidig også et gennemført senromantisk anlæg.

Kulturmiljøet består af den tidligere statelige landejendom fra begyndelsen af 1900-tallet omgivet af store åbne græsflader der er opdelt af høje og markante levende hegn og skovholme samt alléer og koncentrerede bygnings- og haveanlæg

som leder tankerne i retning af et herregårdslandskab.

Kulturmiljøet viser med andre ord en udvikling lag-på-lag men med den rekreative anvendelse som et bærende islæt.

Bærende bevaringsværdier er hovedbygningen alléen samt de bevarede ældste levende hegn.

Samlet vurdering og udpegningskriterier mv.

National værdi

Regional værdi

Kommunal/lokal værdi

Unik

Repræsentativ

Egnsspecifik

Fungerende

Autentisk

Hist. kildeværdi

Identitetsværdi

Oplevelsesværdi

Fortælleleværdi

Diversitet

Homogenitet

Sammenhæng med naturgrundlag

Afgrænsning

Afgrænsningen følger ejerlavsgrænsen – bortset fra villaområdet i det nordvestlige hjørne – som ikke indgår i kulturmiljøet.

Kontekst

Se også Frydenlund – Gl. Holtegård – Enrum – Aggershvide – Sølyst – Rolighed – Skodsborg palæ – Nærumgård – Søllerød By – De runde haver – Søllerød Kirkegård og Næsseslottet. Golfbanen fortsætter ind i Furesø Kommune.

Bevaringstilstand

Middel.

Naturgrundlagets hovedtræk

Hestekøbgård tilhører naturgeografisk **Birkerød-området**, der er et varieret bakket skov- og sø-landskab.

Kulturmiljøet bestod tidligere af et *dødislandskab* med mange afløbsfri småsøer og lavninger i et småbakket landbrugs- og skovlandskab. Området

er nu omdannet til et golfområde, hvor der er foretaget en del terrænreguleringer mv., men det er fortsat muligt at genfinde mange af søerne.

Jordbunden er moræneler og ferskvandssand.

Billedtekst - Selv om der er foretaget mange terrænreguleringer, er det stadig muligt at se, at Hestekøbgård blev opført i et dødislandskab med mange afløbsfri småsøer og lavninger i et småbakket landbrugs- og skovlandskab.

Landskabets hovedtræk

Arealanvendelse og landskabselementer

Området omkring Hestkøbgård er i dag et grønt og frodigt rekreativt område med Furesø Golfklubs baner – som fremstår med en intensiv og højt plejet green – mens roughen uden om fremstår med en højere og mere naturlig urtevegetation.

Der er en del bevarede landskabstræk tilbage fra den periode – hvor Hestkøbgård var en landejendom i starten af 1900-tallet – bl.a. er der mange levende hegn i skel – flere store solitære løvtræer og mange søer. Skønt de åbne markflader ikke opdyrkes og ej heller fremstår med vidt udsyn over landbrugslandet – har ejendommen bevaret sit landstedspræg – idet der fortsat er en allé – der fører op til hovedbygningen og et romantisk parkanlæg og skov – hvor der kan promeneres.

Den gamle allé fører fra hovedbygningen mod nordøst til Skriversgården i Lindevangs-kvarteret ved Birkerød Sø. Træartsvalget er noget blandet og består af lind – ær – ask og bornholmsk røn.

Det romantiske parkanlæg består af snoede stier – klippede hække og græsplæne med frugttræer og solitære gamle træer bestående af lind – hestekastanje – ægte kastanje – pil – nåletræer – ask m.fl. I nyere tid er der anlagt en lille separat rosenhave mod syd.

Skoven er nu under tilgroning med bl.a. ær – men man kan fortsat se de gamle stengærder rundt om anlægget. Inde i skoven er der for flere år siden bl.a. plantet rododendron.

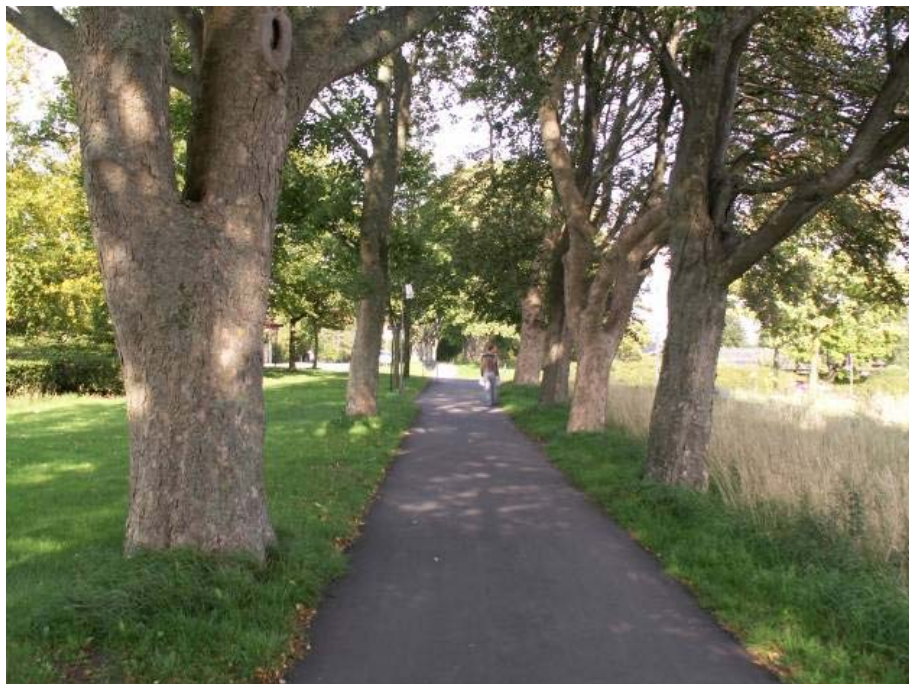
Hele kulturmiljøet anvendes rekreativt af mange befolknings- og aldersgrupper i Birkerød-området – så det fremstår som et varieret og oplevelsesrigt område. Området anvendes bl.a. til golf – gå – cykel- og løbeture.

Rumlige og visuelle forhold

De mange høje træer – den tætte og fligede vegetation og de mange små søer rundt om hele området og inde omkring selve banerne skaber et oplevelsesrigt landskab og en tydelig struktur i landskabet.

Skovområdet og udsynet over græsfladerne danner et landskab i middel skala med det let bølgede terræn og de mange hegn og solitær træer – som skiftevis danner åbne og delvist lukkede rum.

Billedtekst - Pladsen ved hovedbygningen fungerer som orienteringspunkt og herfra er der udsyn over kulturmiljøet.

Billedtekst - Den blandede allé af bl.a. ahorn hører til kulturmiljøets bærende bevaringsværdier.

Oplevelsesrige delområder

Nord for Hestkøbgårds hovedbygning strækker sig et område, som visuelt og karaktermæssigt og også med sin lille skala i dimensionerne adskiller sig fra golfområdet. Området består af et kolonihaveområde. I den vestlige del af dette område ligger der spejderhytter. En af længerne under Hestkøbgård blev tidligere anvendt til brevduehold, men det måtte ophøre pga. rotteproblemer.

Udsigter og visuelle sammenhænge

Ved Hestkøbgårds hovedbygning, hvor terrænet er højere end i den sydlige del af området, er der

anlagt en grusplads, hvorfra der udløber fire stier ud i landskabet. Pladsen fungerer som orienteringspunkt og fra pladsen er der vidt udsyn over golfområdet. Fra alléen der løber mod nordøst, er der også en god udsigt over området.

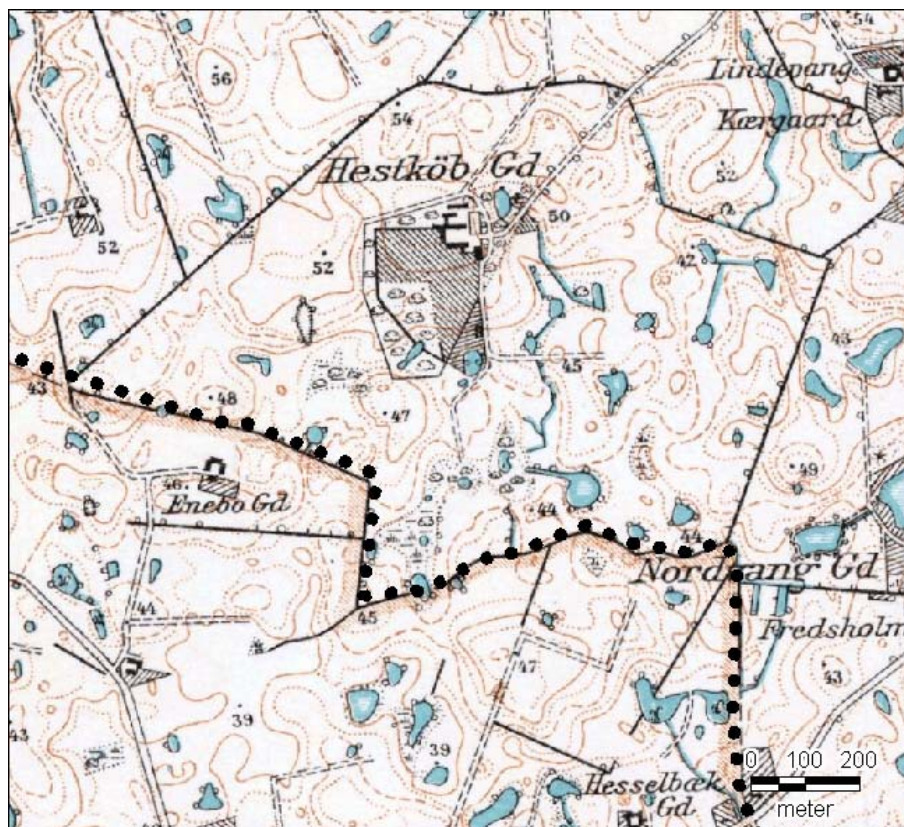

Billedtekst - Det romantiske parkanlæg ved hovedbygningen består af snoede stier, klippede hække og græsplæne med frugttræer og markante gamle træer.

*Billedtekst - Furesø Golfklubs
baner, som fremstår med en
intensiv og højt plejet green.*

Kulturhistoriske hovedtræk

Billedtekst - Historisk kort. Produceret i perioden 1842-1899. KMS

Billedtekst - Kulturmiljøet indeholder både et rekreativt kulturlandskab med 27-hullers golfbane, og samtidig et senromantisk anlæg, der består af den tidligere statelige landejendom fra begyndelsen af 1900-tallet.

Hovedtræk

Hestkøbgård lå oprindeligt smukt og ensomt omgivet af vidtstrakte marker sydvest for Birkerød By. På jorderne blev der i 1994 foretaget en arkæologisk udgravning. Her blev en ovn fra 1800-tallet til fremstilling af fajancekakler gravet frem for dagens lys.

Gårdens nuværende grundmurede hovedbygning i nyklassicistisk palæstil er opført i 1904. Mens sidelængerne i bindingsværk er meget ældre - muligvis helt fra 1700-tallet.

Hestkøbgård blev erhvervet af kommunen i 1965 som led i Birkerød Kommunes systematiske opkøb af landbrugsejendommene omkring byen.

Kort efter erhvervelsen bad kommunen sine byplankonsulenter arkitekterne Peter Bredsdorff og Jørgen Bo om at udarbejde planer for den fremtidige anvendelse af Hestkøbgårds arealer. På et byrådsmøde den 17. 3. 1967 blev planerne fremlagt og diskuteret.

1967-planen for Hestkøbgård foreslog at store dele af arealet – alt ca. 60 ha – skulle udlægges til en offentlig park mens hovedbygningen skulle anvendes til offentlige og kulturelle formål.

Efter valget 1970 foreslog Werner B. Hansen fra Socialdemokratiet at hele det resterende areal af Hestkøbgård skulle udlægges til en "Folkepark". Han skyndte sig at pointere at det ikke var Bakken eller Tivoli han tænkte på men en park med mangesidige aktiviteter fra golf blomsterpark rosenhave cafeteria musikpavillon og kunstnergallerier. I hovedbygningen skulle indrettes "en attraktiv restaurant og selskabslokaler. I sidebygningerne... en lille hyggelig kro samt et større diskotek for unge" og endelig en bowlinghal i ladebygningen.

Kommunalbestyrelsen udskød punktet til eventuelt og lod det dernæst gå i udvalg. Man kan dog ved selvsyn konstatere at den senere udvikling på Hestkøbgård må betegnes som et kompromis mellem Jørgen Bo-planen fra 1967 og Werner Hansen-planen fra 1970. Det første var realiseringen af en golfbane på terrænet. Den ny folkesport golf der i nogen grad afspejlede en befolkningsstruktur med stadig flere ældre – buldrede frem i 1970'erne.

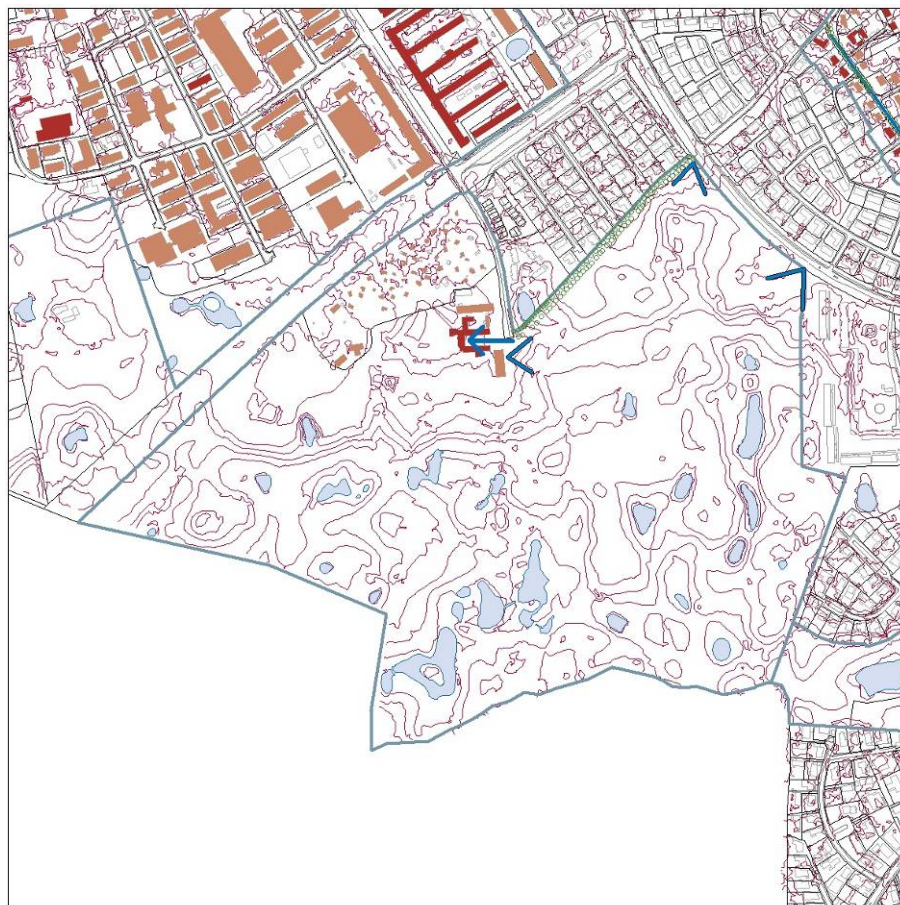
I efteråret 1974 blev "Furesø Golfklub" stiftet i Birkerød. Kommunen overlod i første omgang en græsmark ved Hestkøbgård til klubben. Marken kunne bruges til øvelser: en såkaldt "driving range". Senere kom en par-3 bane til og i takt med at klubbens medlemmer lærte golfens ædle kunst – og blev stadig flere – stillede kommunen yderligere arealer af Hestkøbgård til rådighed for en bane med 9 huller i 1979 der ti år senere blev til en 18 hullers golfbane og i 1996 til et rigtig internationalt anlæg med 27 huller. Oprindeligt var det tanken at golfbanearealet skulle deles med nabokommunen Farum i forholdet 1:1 men hele udvidelsen fra 9 til 27 huller er sket på Birkerøds arealer.

Mens alt endnu så lyst ud i begyndelsen af 1980'erne begyndte opbygningen af en skulpturpark i tilknytning til det kulturcenter man påtænkte at udvikle på Hestkøbgård. I de følgende år blev en række af kommunens tidligere erhvervede kunstværker samt et par nyindkøb med "den grønne pæl" (1982) i spidsen opstillet i og ved Hestkøbgård.

Men drømmen om et kulturcenter på Hestkøbgård blev ved drømmen. I juni 1989 besluttede kommunens kulturudvalg at afvikle skulpturparken ved at søge skulpturerne placeret forskellige steder i kommunen. I dag står alene Peter Bonnén's iøjnefaldende skulptur tilbage i parken ved Hestkøbgård mens de øvrige blev flyttet i løbet af 1990'erne.

Billedtekst - Hestkøbgård blev købt af kommunen i 1965. Planen var at området skulle udlægges til offentlig park, mens hovedbygningen skulle anvendes til offentlige og kulturelle formål.

Arkitektoniske hovedtræk

Billedtekst - Bevaringsværdige arkitektoniske sammenhænge. Den højrrøde farve angiver **Dominerende bygninger**. Den lyserøde angiver **Bebyggelsesmønster**. De blå vinkler og pile angiver **Udsigt og Sigtelinjer**.

Hovedtræk

Hestkøbgårds hovedbygning med tilhørende sidebygning fungerer som den centrale indgang til området – hvad enten man ankommer i bil fra Hestkøb Vænge eller via den blandede allé – der fører hen mod gården. Gården er et gennemført senromantisk anlæg – hvor hovedbygningens klassicistiske palæ i to etager sættes i scene af de lavere sidebygninger – der fremstår med stråtag og kunstfærdigt – men imiteret bindingsværk.

Rundt om hovedbygningen er der i første halvdel af 1900-tallet opført nye bygninger – hovedsageligt forskellige driftsbygninger – som ikke rummer samme kvaliteter som det originale anlæg – men dog heller ikke væsentligt svækker dette.

Mod nordøst ligger en lille kolonihaveforening – som udmærker sig ved at haverne er anlagt i et sekskantet mønster – som ved forskydninger giver åbninger til stiforbindelser og små grønne fællesarealer mellem haverne. Bebyggelsen er traditionelle – fortrinsvis ældre kolonihavehuse – som overalt ligesom selve haverne fremstår velplejede og velholdte.

Billedtekst - Hovedbygningens imponerende facade. Bygningen er opført i nyklassicistisk palæstil i 1904, mens sidelængerne i bindingsværk muligvis stammer helt fra 1700-tallet.

Billedtekst - Sidebygningen med det imiterede bindingsværk og flere romantiske stiltræk.

Billedtekst - Kolonihaverne i området rummer flere fine, velbevarede småhuse. Den lille kolonihaveforening udmærker sig ved at haverne er anlagt i et sekskantet mønster.

Sårbarhed og anbefalinger

Sårbarhed

Området er sårbart over for yderligere anlæg og byggeri i og omkring hovedbygningen. Flere af de eksisterende tilbygninger bryder i materialevalg og i stil med den tidligere landejendom.

Området er også sårbart over for byggeri og anlæg i det åbne område på golfbanen. Det vil strukturelmæssigt bryde med den tidligere landejendom, som blev opført uden for Birkerød by i det åbne land.

Udpluk af planer og beskyttelse

- Hestkøbgård er en del af et større naturfredet område.

- Der er mange beskyttede moser og vådområder efter naturbeskyttelseslovens bestemmelser.

- Hele området er i regionplanen udpeget som område med landskabelige værdier.

- I områdefrænsningen mod syd og sydøst er der beskyttede sten- og jorddiger.

- Hele området er i regionplanen udpeget som område, hvor skovrejsning er uønsket.

Anbefalinger

Det bør overvejes om det er muligt at genskabe større dele af det romantiske haveanlæg, som blev anlagt i den periode, hvor Hestkøbgård var landsted.